

ANYÁK HETILAPJA

SZERKESZTI

WAGHOTT SÁNDORNÉ.
Előfizetési díj:

Postai úton vagy Budapesten házhoz hordatva

 Evnegyedre (ápril, maj, juni) 1 ft. 50 kr.
 Három évnegyedre (ápril—december) 4 » 50 »

Az előfizetési pénzek

a kiadó-hivatalhoz

(Pest egyetem-utca 4. sz.) bérmentve intézendők.

A szép feleség.

Beszély. (Vége.)

Míg Aurora a földi szenvedések legmagasabb fokát elérve, végmenedékét, lelke jobb részének ösztönzésére, kötelességei hü betöltésében reménylél föltalálni, azalatt férje nagy lépésekkel sétált fel a alá szobájában.

A világi különczre nézve ki életunalomból házasedék csak néhány év előtt, mint említők már, Kedhelyiek családelete oly átalakítólag hatott, hogy nem csak fájva gondolt egész multjára, de először életében a jövő felett is aggodalommal kezdett tünődni.

Aurora szépsége, mint tapasztalánk, első pillanattól fogva hatást gyakorolt reá, oltárhoz azonban mégis csak azon nyomorú gondolattal vezette őt, mint fogja majd szép feleségét bámulni a világ.—De miután már teljes mértékben élvezte azt is, unni kezdé a világ elismerő hódolatát, sőt a csodaszép hölgy bájainak diadala, végre sértette is fel ébredt férfiaságát, s titokban boldogtalanabb vala, mint felesége sejtette volna.

Szerencsére, Aurora épen legjobbkor kívánt visszavonulni, s falusi magányukban, Kedhelyiek jótekonny befolyása alatt, a különcz érteni kezdé a családelet valódi hivatását, s csak miután ezt megérté, akkor vette észre, vagy inkább ismerte el magában, mennyire szereti Aurorát, s mint el volt eddig tévesztve egész élete.

Ha anyai nevelés fejlesztette volna szivemet, ha életem első hatásait a kedves, régen elporlott anya szeretetének köszönhettem volna, egészen más ember válik belőlem. — Gondolá sétája közbe, míg Aurora a szomszéd szobában küzdött a legélénkebb önvádés fájdalommal. — Oh az árva, kincsek halmazán is koldus, a szegény napszámosasszony gyermekéhez képest, ha mindennapi kenyerét könyeivel sózza is az anyja. —De hát Aurora?—Folytatta mintegy megdöbbenve, szünet után — hiszen őt anyja nevelte, s vajjon e inkább értette mint én, az élet legmagasabb czélját?

E pillanatban, mintha nője szobájából fájdalmas zokogást hallott volna.

Mi ez? Aurora sírna? — Kérdé önmagát mélyen megindulva. — Szegény asszony! hát ő is szenved mint én, s pedig mindketten oly boldogok lehetünk volna! — Aurorát anya nevelte, de oly anya, ki nem érdemes szent hivatására, oly anya, ki nem érté nemének egyszerű s oly magas feladatát, s gyermeke felült boldogságáért, Isten előtt felelős.

Szívének keserüségét Aurora zokogásának hallása, fokozta így fel. Hisz úgy szereti feleségét, hogy akár életét adná boldogságáért, — most már nem ámitja magát, s félre téve minden különczködést, egyedül csak családelet után törekednék; — s Aurora mégis sír.

Csőndesen az ajtó felé közelite, hogy lábaihoz borítulva, feltárja előtte egész szivét. — A kilincs már kezében is volt. — — De nem, — csak hadd sírja ki magát, talán keble majd megkönnyül, s annál fogékonyabb lesz vallomásai megértésére.

Ismét sétálni kezdett tehát a szobában, tele szent, magas föltételekkel Aurora jövőjére nézve.

Oly boldognak kell lennie, a mint e pillanatban szenved, — ha életembe kerülne is, — tevé hozzá mind inkább felgerjedve a behallatszó fájdalmas hangokon, s érdekes halvány arca csaknem fenyegető kifejezést nyert e pillanatban.

Künn, nagy cseppekben esett az őszi eső, s a tomboló hideg szél, meg-megrázta szobája ablakait. — A köfeszület lába egészen vízben állott már, a patak kiáradt medréből, — s az eső mégis csak esik, hiszen a setét felhő is, valamint az emberi sziv, csak ha jól kisírhatta magát, akkor könnyül meg.

Aurora szobájába lassankint minden elcsöndesült. — Az óra hajnal felé mutatott már, ha künn, a nagy borulat éjjele nem igen oszlott is még.

Kálmán végre bátorságot vön kinyitni neje szobája ajtaját, s belépett.

Mint a megtört liliomszál, halvány arcczal, ájul-tan feküdt íróasztalánál a szép feleség. — Kálmán a legélénkebb fájdalommal s legnagyobb gyöngédséggel, pillanat alatt mellette termett, — de szemei véletlenül a balvégzetű sorokra estek.

Isten irgalmazzon azoknak, kik önmaguk vetnek véget szenvedéseiknek.

* * *

Aurora, komornája ápolására, — ki nem győzve várni úrnője csöngetését, belépett hivatlanul, — több óráig tartó ájulásából, végre magához tért.

Hosszabb idő mult el a nélkül, hogy képes lett volna meghatározni, mi idézte elő rázkódását. — De a növekvő életerővel visszatért lassankint az emlékezet is, s Aurora rémülve lépett íróasztalához.

Szent Isten! mi történt levelemmel?

Komornáját azonnal kérdőre vonta, de az egyáltalán véve nem tudott semmit a dolog felől.

Ha férjem vette volna magához, — mert más itt nem lehetett — gondolá elborzadva. — Nehány pillanat alatt összeszedve minden erejét, csöndesen férje szobája felé indult.

Az ajtót zárva találta.

Bocsáss be Kálmánom. — Mondá halk remegő hangon.

Semmi válasz.

S másodszor és harmadszor is megkísértette be-bocsátatást kérni, de másodszorra s harmadszorra sem kapott választ.

Oly halványan, mint fehér reggeli öltönye, kimerülve dőlt ezután pamlagára.

Kálmán sem a reggelinél, sem az ebédnél meg nem jelent.

A szerencsétlen asszony, feszült várakozásában, döbbenne figyelt minden kis neszre, s világosan hallá midőn férje délutáni két óra körül hevesen csöngött, s megjelenő legényének szokatlan kemény, szigorú hangon így szólt:

Siess ezen levéllel, még pedig lóhalálában Somlay Gyula nagyságához, s mond meg neki szóval is, hogy még ma elvárom.

Aurora szíve borzadva szorult össze.

Néhány perc mulva felhallatszott a tova szülgöldő paripa dobogása.

A szegény asszony leborult, és imádkozott.

* * *

Most jutottunk a történetünk elején leírott estéhez, mely elbeszélésünk bevezetésének látszott.

Mig Anna, mint emlékezni fogunk, a szerelem nyugtalanságával várta jelegesét, s azért, hogy látogatását oly nagyon kikötötte, nem számítva ily zord időre, nem győzte vádolni magát, még a hü anya megnyugtatói ezuttal egészen kárba veszték, s a jó

őreg úr a melegítő, barátságos lángok mellett, egészen a 'Pesti napló' hasábjaival foglalkozott; — míg az éjji őr jól beburkolózva, némi borzalommal válhatott csak meg csöndes háztűzhelyétől, hogy a rémes éjszakán meg tegye rendes körutját, — azalatt Aurora mint szép márvány szobor, ült kandallója lángjai mellett, ölében védül, kis leánykáját tartva.

A legkinosabb feszültséggel várva a dolog kimenetét, a hosszú nap után kimerülve, halványan foglalta el szokott helyét, a lángoktól csak homályosan világított terembe. Sötét hajának selyem erdeje ponygolán volt csak feltűzve, s arca márvány fehérségét még inkább feltüntette. — Éj szemei lázas fényben égtek, s ha szeretett, melylyel gyermekére nézett, nem szelidítette volna meg egy-egy pillanatra tekintetét, valóban aggódni lehetett volna a csaknem öntudatlan arckifejezésen.

Nem fázol kedvesem? — Kérdé belső borzalmában összerázkódva a kis leánytól.

A tűz mellett fázni! — Nevetett a kis leány, azt vélve, hogy anyja csak enyelgésből tette a kérdést.

Miután Aurora ismét hallgatásba merült, a gyermek el kezdett újjacskáival játszani, gyönyörrel nézgetve a lángok elé tartott kezeckéket.

Nzd mamám, mi szép volnál ha ily piros lennél mint kezeim.

Mamád beteg kedvesem. — Viszonzá az anya alig halhatón — és soha többé nem lehet piros.

A gyermek mintegy megdöbbené látszék a fájdalom kifejezésén, mely anyja arcán e pillanatban előmlék.

Fáj a mamának a feje? Kérdé, kis karjait nyaka köré fűzve. — Mond meg hol fáj, majd megcsókolom.

Aurora kebléhez szoritá a kis leányt, hogy ne lássa könyjeit.

A gyermek, boldog kora kiváltságánál fogva, ismét játszani kezdett. Lebontotta anyja hosszú haját, s elburkolá magát a sötét selyem erdővel, — mintha a sors fellegein át mosolygott volna a rózsza arczocska mintha az éj karjaiból bontakozó hajnal pirulását látók, olyan volt a kis leány sötétfürt hullámok között.

Végre addig játszott s húzta vonta a hosszú selyem szálakat, hogy álomba játszottta magát. Nyugodtan feküdt anyja keblén, s mint ébren nem tudta úgy édes álmaiban sem sejté, mennyi fájdalmat zár a nehéz kebel, mely felett kis feje oly biztosan pihen.

Soká tartotta őt ölében az anya, mintha előérezte volna, hogy csak addig, míg szívének ily kedves védpajzsa van, csak addig lehet ment a kétségbeeséstől.

De végre mégis csak föl kelle állnia s lefektetni a gyermeket. Soká állott azután a kis ágyacska mellett, — imádkozni látszék. — Az anyai áldás mint mennyei béke, terült szét a kis bölcső körül.

E pillanatban, a nagy, ünnepélyes csendben, a szomszéd szobából egy lövés, zuhanás, s utána halálos hörgés hallatszék.

Aurora a kétségbeesés erejével, fölszakítá férje szobájának zárt ajtaját, s berohant.

A terem közepén Kálmán szíven talált, holt teste fektűt elnyúlva.

Én vagyok gyilkosa. — Susogá a szerencsétlen asszony, s szemeiből az örültség tüze világolt.

Pár percz alatt a terem tele volt ide — oda szaladozó, jajveszékő cselédséggel, Aurora a nélkül, hogy észrevétnék, a tárva hagyott ajtókon át eltűnt.

Az eső szakadt, a szél stüvöltött s a mormoló vizár szilajodva csapkodá hullámain a zordon éjszakán, a fölötte emelkedő köfeszület lábainál.

Fehér ruhájában s széltől kúszált, hosszú sötét hajával, mint a fájdalom megvalósult kísértete, sietett a halom felé Aurora, nem érezve sem hideget sem esőt, s gyorsabban a gondolatnál, a hullámok között terme.

De mit sem ő, sem mi ily pillanatban észre nem veheték, e közben lódobogás hallatszott, s a szerencsétlen asszony fölött alig csapott össze a magasan felszökő vizhullám, midőn az érkező lovag a rémület felkiáltásával leugrott lováról, s kabátjától szabadulva, habozás nélkül ugrott utána.

Mind ez gyorsabban követte egymást, mint elmondani lehetne, s ha az éji őr, ki épen e pillanatban jutott a még vízmentes dombhoz, mely a köfeszület s vizözön fölött emelkedett, jól hallva egymásután a két zuhanást, fejét aggalmasan megcsosválta, épen nem lehet csodálni.

* * *

Mi ezután történt, tudjuk.

Anna nyugtalansággal várt jegyese a borzasztó őszi estvén egyszerre csak megjelent Kedhelyiéknel, karjain egy élettelen női alakot tartva.

A szerencsétlen asszony Aurora volt, kit a Kálmán soraira csakugyan megjelent Gyulának, sikerült ugyan saját élte kockáztatásával, kifogni a hullámok közül, de életre ébreszteni, sem Anna fájdalma, sem Kedhelyiné mindent megkísértő ápolásai, nem valának képesek többé.

A sors intézte úgy hogy mind ő, mind férje áldozata, intő példája legyen a szomoritón elhibázott nevelésnek, — bocssásson meg az ég az öngyilkosoknak, mi csak imádkozhatunk.

Gyula, még ugyanazon szerencsétlen éjszakán visszalovagolt eső és szélvész daczára Gárday szomoruan feldúlt, zürzavaros házához, s ott, bár első perczben csaknem elkábítá őt mély megindulása, azonnal szerencsétlen barátja hullájához sietett s görcsösen összeszorított ujjai között meg találta Aurora halvégtetű sorait, mely mind arra nézve, mi a dologban még rejtélyes volt előtte, egyszerre felvilágosítá őt.

Mélyen megrendülve hagyta el másnap reggel, a szükséges intézkedéseket megtéve, a feldúlt, kihalt házat, a kis árván maradt gyermeket azon szent fogadással víve magával, hogy apja helyét fogja pótolni. — S szavát Annájával együtt, ki valódi anyja lön a kisednek, lelkiismeretesen be is váltá. S Aurora leánya számára, ily szülők védelme s szeretete mellett, mind azt kárpótolta boldogságban a jövő, mit tőle, az élet megtagadott.

Hogy Gyula említette-e valaha nejének, mit Aurora soraiból megtudott, nem jöhetünk nyomára, annyi azonban bizonyos, hogy bár gyakran megemlékeztek az életnek e ragyogó tüneményéről, ki csak azért tűnt fel oly rövid időre, mint a futócsillag, szépsége fényével mindent elbájolva, hogy elvesztését meglehessen siratni, — annyi bizonyos, hogy gyakran emlékeztek reá az egymást szerető házastársak, mit eléggé tanusít, hogy sirja soha nem volt virágtalan, — de beszélgetni felőle, még sem igen szoktak.

A nép ajkain azonban annál inkább forog mai napig azon monda, hogy a jelentő patak, mely eddig forró nyárban elégszer ki szokott száradni, soha többé ki nem apadhat, ha örökös szárazságot mérne is a falucskára büntetésül az ég, mert a szép feleség, a köfeszület előtt leborulva, minden éjjel tele sirja annak medrét a megbánás fájdalmas könnyeivel.

Vachott Sándorné.

Szárnya öröminnek

Szárnya öröminnek
Repeső gyermekem!
Veled kél föl újra,
Veled száll énekem.

Az álom is fölszáll,
És hárman repültök:
Míg te és az álom
Össze nem vegyültök.

Ekkor a kis ének
Alvó helyed körül
Mint fáradt madárka
Szinte elesendesül.

Vachott Sándorné.

Az obsitos.*)

Volt egyszer egy obsitos, ki midőn hazafelé bandukolt, a pipájára sehogy sem tudott rágyújtani; minden taplója elfogyott, de azért a dohány csak nem égett. Káromkodik az obsitos mint a záporosó; szidja még annak a bikfának a gyökerét is, mely azt a taplót termette; de mit nyert vele, azért bizott a dohány csak nem égett. Egyszer a mint így vesződik, egy tűzhöz ért. Ki örült ennek jobban mint az obsitos. Kiválaszt egy menyecskeszemű parázsat, ráteszi a pipájára, szíja olyan keservesen, hogy a pofája úgy járt kétfelől mint a fujtató, de biz azért a pipa most sem égett.

A mint így évődik, egyszer a tűz mellett levő fáról megszólal valaki illetén képen :

— Hallod-e te obsitos, ha te engem hazaviszesz az anyámhoz, többet sohse alszik el a pipád.

Itt az obsitos körülnéz, de egy árva lelket sem látott s ezzel ő kigyelme másik tüzet tett a pipájára, deez sem sült el, csőtörtököt kiáltott. Ekkor újra megszólal valaki a tűz mellett levő fáról illetén képen :

— Hallod-e te obsitos, ha te engem hazaviszesz királyi atyámhoz, sohse alszik el a pipád.

Itt az obsitos újra körülnéz, feltekint a fára, de egy árva lelket sem látott. Végre nem állhatta szó nélkül, megszólal s azt kérdi :

— Hát hol vagy?

— Itt vagyok a fán.

— Hát ki vagy?

— Kigyók királyának a fia.

— Ugorj le hát a nyakamba.

Erre a szóra leugrik a fáról az obsitos nyakába egy kis aranykigyó, körülfogja a nyakát, a szájába veszi a farkát s az olybá tetszett az obsitos nyakán mint valami arany nyakravaló. Aztán az obsitos pipája tűz nélkül is égett és soha többé ki nem aludt, el nem égett, hanem egyre pőfékelhetett mint valami török.

Ment mendegélt aztán az obsitos hetedhét ország ellen, még az operenciás tengeren is túl, még az üveghegyeken is túl, még azon is túl, hol a kis kurta farkú disznó tur, túlonnan túl, innenen innen, egyszer megszólal a kigyókirály fia s azt mondja az obsitosnak :

— Hej, obsitos, hallottad-e hírét kigyók királya birodalmának, hires kigyóországnak?! . . No, ha nem hallottad, hát halld most : az én apám királyi rezidenciájában, még a szalmaszál is aranyból van, színaranyat esznek, hig aranyat isznak; ott kés, kanál, villa, tányér, fatál, bicska, minden, de minden aranyból van verve. Kincstárának pedig hét világ nem látta mását. Majd bevezet ő téged kincses házába, majd

mondja neked : „Válaszsz, akár az ezüsből, akár az aranyból, akár a gyémántból, akár a brilliantból“ — de te egyből se végy, hanem van ott a kincses ház valamelyik zegében zugában, pókhálok között elrejtve egy dob és egy kis erszény. Csak te ezeket kérd, csak te ezeket válaszd. A kigyókirály háromszor tagadja meg tőled, de negyedszerre még is odadja. Az a dob olyan tulajdonsággal bir, hogyha megütöd az egyik fenekét 12-szer, 12 regiment aranyos vitéz ugrik ki belőle, vagy a hányszor megütöd, annyi regiment; ha pedig a másik fenekét ütöd meg, a sok aranyos katoná mind visszatakarodik a kis dobba. Az az erszény pedig olyan tulajdonsággal bir, hogyha kinyitod a száját s megrázod, annyi pár száz arany hull ki belőle, a mennyiszor megrázod. És ebből a kis erszényből sose fogy ki az arany, hanem annál jobban adja, mentül jobban rázod.

No jolvan, ez abba maradt. Itt az obsitos elérkezik a kigyókirálya rezidenciájába, melyet 24 orias aranykigyó tartott. Benyitja a puszpángfa ajtót, a kigyókirálya ott ült az aransásból font tronusban fején gyémántkorona, melyet kigyók fújtak ki.

— Adjon isten jó napot kigyók királya!

— Fogadj isten vitéz obsitos! hát mit hoztál nekem kigyók királyának?

— Nem hoztam én egyebet, mint jártomban — keltemben ráakadtam fölséged elveszett fiára s most azt hoztam haza. S ezzel az obsitos kivette a kebeléből a kigyókirálya fiát s átadta az apjának ki az ezen való nagy öröm miatt alig birt szóhoz jutni, de mégis megszólalt illetén képen :

— No obsitos, mit kívánsz én tőlem kigyók királyától? A mit kívánsz, azt adok.

— Nem kívánok én egyebet, felelt az obsitos, mint van a te kincses házad valamelyik zegében-zugában egy dob, meg egy kis erszény, csak ezeket add nekem.

— Azokat nem adom. Kivánj inkább annyi aranyat és ezüstöt a mennyit huszonnégy ökrös vasas szekér elbir.

— Nem kell nekem az arany és ezüst, csak a dob, meg a kis erszény.

— Azokat nem adom. Kivánj inkább annyi gyémántot és brilliantot, mennyit huszonnégy ökrös vasas szekér elvisz.

— Nem kell nekem sem gyémánt, sem brilliant, csak a dobot és a kis erszényt add ide.

— Azokat nem adom. Kivánd inkább az egész kincses házamat minden kincseivel együtt, azokat inkább odadom, csak a dobot, meg a kis erszényt ne kérd.

* Mutatvány, Merényi László, Sajó és Tiszavidéke című legújabb népmeséiből, melyek Heckenast Gusztáv kiadó hivatalában, a jövő év elején fognak a közönség elé kerülni. Hogy Merényi László mennyire van hivatva ily népmesék gyűjtésére, a közönség eléggé tanustja. Arany János nagybecsű lapjában egyébiránt, igen érdekes bírálat van folyamatban, mely e részben is vezető fonál lehet a közönség kezeibe.

— Nem kell nekem kincses házad minden kincsei, csak a dob, meg a kis erszény.

— No már látom, hogy vaskalapossal van dolgom, s mivel én egyik szavamat a másikba nem öltethetem, azért teljék szived kívánsága: legyen tiéd a dob és a kis erszény.

Igy nyerte el a dobot és a kis erszényt, az obsitos, ki aztán szép csendesen hazafelé bandukolt. Csak mén, csak mendegél, egyszer egy nagy vadon erdőbe ért, melynek a kellős közepén egy sötét kastély állott.

Itt a mi obsitosunk bemegyén a sötét kastélyba, hát a pitvar ajtóban vékán ülve, egy vén asszonyra bukkant, köszön neki e szótat szerint:

— Isten jó nap édes öreg anyám!

— Fogadj isten obsitos! ha öreg anyádnak nem szolítottál volna, mindjárt bekaptalak volna! . . hát hol jársz itt ezen az idegen földön?

— Szállást kérek.

— Ott van az istálló, pihend ki magad; feküdjél le akár a vaczokra, akár a szénatartóba; de te a mint látom éhes is vagy, szomjas is vagy: ne, azért itt van ez az egy pár aranykörtve, edd meg, ne, itt van ez a kobak bor, idd meg.

Az obsitos elvette az egy pár aranykörtvét és a kobak bort s megette-itta, aztán be ment az ólba, lefeküdt a szénatartóban levő selyemfüre s elaludt szép csendesen az urban.

A vén asszony pedig ép ezt várta; csendesen be ment az ólba s az obsitostól mind a dobot, mind a kis erszényt ellopta, magát pedig ráültette a seprőre, kiadta neki a passust s ott tetette le, a honnan a szegény obsitos elindult.

Itt fölébred az obsitos, hát látja, hogy mi történt vele; a fejét még ott is megvakarta, a hol nem viszketett. Itt az obsitosnak ismét kialudt a pipája, újra sehogy sem tudott rágyújtani, a taplójába sehogy sem akadt bele a szikra; káromkodik az obsitos, mint a záporosó, szidja még annak a bikkfának a gyökerét is, mely azt a taplót termette; de mit nyert vele, biz azért a dohány csak nem égett. A mint így vesződik, egyszer egy tűzhöz ért. Ki örült ennek legjobban mint az obsitos? — Kiválaszt egy menyecske szemü tüzet, ráteszi a pipájára, szija olyan keservesen, hogy a pofája kétfelől úgy járt mint a fujtató, de biz azért a pipa most sem égett.

A mint így évődik, egyszer a tűz melletti fáról megszólal valaki.

— Hallod-e te obsitos, ha te engem haza visesz királyi atyámhoz, sohse alszik el a pipád.

Itt az obsitos mindjárt tudta, hogy kivel van dolga, bár egy lelket se látott, de azért felkiáltott a fára illetén képen:

-- Hát te ki vagy?

— Én vagyok a kigyók királyának kisebbik fia . . . a bátyámat is te vitted haza.

— Ugorj le hát a nyakamba szép kis aranykigyó, ne félj, hazaviszlek, ugy is tudom már az útját.

Erre a szóra leugrik a fáról az obsitos nyakába egy kis aranykigyó, körülfogja a nyakát, szájába veszi a farkát s ekkor az olybá tetszett, mint valami aranynyakravaló. Aztán az obsitos pipája tűz nélkül is égett, soha többé ki nem aludt, hanem egyre pöfékelhetett mint valami török basa.

Mentek mendegéltek aztán hetedhét ország ellen, még az operenciás tengeren is túl, még az üveghegyeken is túl, még azon is túl, hol a kis kurta farkú disznó tur, tulonnan túl, innen innen, egyszer útközben megszólal az aranykigyó s azt mondja az obsitosnak:

— Hej, vitéz obsitos, hallottad-e híret kigyókirálya birodalmának? No ha hallottad, ugy csak ez szóm és mondásom hozzád: az atyám majd megőrül nekem, majd kérdi tőled: „mit kívánsz én tőlem kigyók királyától, mert a mit kívánsz azt adok.“ De te ekkor semmitse kívánj egyebet, mint van a fegyveres házban egy görcsös sut-bot, mely azzal a tulajdonsággal bír, hogy a mire csak ráfogod, azt addig veri, míg csak nem porzik, vagy míg csak te akarod. Csak te ezt a görcsös füttykőst kívánd. Háromszor tagadja meg tőled királyatyám, de negyedszerre mégis odadja. Ha egyszer ez a sut-bot hatalmadban lesz, keresd föl azt a vén asszonyt, ki a dobot meg a kis erszényt elrabolta tőled s add ki magad szolgálégnének. Majd megfogad ő téged, majd át ad 12 szoba kulcsát, mondván: „Tizenegybe bemehetsz, de a 12-dikbe be ne merj menni, mert ott maga az ördög van lánczra verve.“ De te erre mitse hajts, hanem mikor kezdedben lesz a 12 szobakulcsa, parancsold a sut-botnak, hogy vegye pártfogása alá a vén bört s mindaddig üttesd, míg a dobot és kis erszényt vissza nem adja. De még ekkor se kegyelmezz a kutyahitűnek, hanem kösd bele egy zsákba s mindaddig üttesd — veresd míg csak nem porzik. Aztán menj be a 12-ik szobába, ott találsz hét kád pénzt, de te egyből se végy, hanem ott van egy kádban olvasztott hig szín-arany, fürödjél meg benne, törüközzél meg az arany-törüközöbe és ekkor majd meglátod, hogy olybá érzed magad, mintha újjá születtél volna. De nemis csoda, mert testben-lélekben annyira megerősödsz, hogy egyesegyedül hét emberrel is megküzdénél, hajad pedig aranyhajjává változik. Aztán öltözködjél fel a legszebbik biboros-bársonyos ruhába, a szegen függ egy rozsz kolincs madzag, vedd azt magadhoz, eredj ki az ólba, hol három rozsz csikót, még pedig olyanokat találsz, hogy bármelyiknek a csipejére akaszthatnád a tarisznyádat. De ezzel mitse gondolj, hanem a három rozsz csikó középsőjét üsd meg háromszor a még rozszabb kolincsmadzaggal, majd meglátod, hogy milyen négy lábú tátosparipa válik belőle, melyre aztán ülj fel és siess haza, mert nagy szükség és tisztesség várakozik te read.

(Vége következik.)

Mutatvány

Jósika Júlia „Családelet” című, sajtó alatt levő regényéből.

I.

A halvány téli napnak sugárai bucsut vettek a vidéktől; s mintha a hó csak végképen eltünéseket várta volna, hogy hulljon le az itt-ott nehézkesen s alacsonyán függő felhőkből, havazni kezdett; még pedig oly sűrűn, hogy Debreczen városa utcái nem sokára vastag hóréteggel valának elfödve.

Ne maradj oly sokáig künn a hideg tornáczon Kata; — szólт édes anyám szelid hangja az ebédlőből. melynek ajtaját kissé nyitva tartotta; — jer be a meleg szobába; hiszen már félig meg vagy fagyva.

Ritka gyermek ki ne szeretné a havathullni látni; s így én is — akkor nyolcz éves leányka, ép és egészséges, — keveset gondolva a hideggel, már jó negyedóra óta a tornáczon időztem, lesvén, hogy borít el mindent a lágy, tiszta hó, sűrű fehér fátyolával.

Benn a szobában; nyoma sem volt az elég kemény hidegnek. A nagy zöldkemence jótevő meleggel árasztotta el az egész hűzapot, melynek nem túl a rendén nagy ablakai a németutczára nyitlak.

A fekete bőrrel borított pamlagon, mely a két ablak közt állt, anyám foglalta el az egyik szögletet, forgatván fonókerékét, — mert akkortáiban, azaz 1812-ben, a jó házinők még fenni és szőni szoktak.

A másik szögletben atyám ült; pipával szájában, szemivelgeggel orrán, s hirlappal kezében, melynek olvasásába annyira elmerült, hogy tudomást sem vett arról mi körülötte történt; szerencsémre, — különben ki nem kerültem volna a leczkét — tornáczbeli kissé didergős andalgásomért.

Idősb testvérbátyám Lajos, akkor tizenkét éves, csinos, sugár fiú, a pamlagelötti asztal másik oldalán ült, két régi pisztoly tisztogatásával elfoglalva, melyekre édes anyám olykor nyugtalan tekintetet vetett.

Vigyázz Lajos; szólт végre óva intve — ne forgasd a fegyvert oly könnyelműen; ki tudja nincsen-e megtöltve.

Ne féljen semmit jó anyám! — felelt a fiu nevetve, s kissé gúnyos kifejezéssel eleven fekete szemekben; — tudok én fegyverrel bánni; Jankó tanított e nemből mindenre mi szükséges; s aztán tíz éve legalább, hogy senki sem nyult e pisztolyokhoz.

Annál valószínűbb, hogy a töltés benne maradt; — felelt anyám.

Hiszzen Lajos nem kisasszony, hogy a fegyvertől rettegjen! — szólт közbe hevesen atyám: kinek figyelmét magára vonta a kis vita, anya és fiu közt; — de az asszonyok mindig félnek! — tevé hozzá vállalt vonitva, s atyám ismét hirlapjához fordult.

Lajos újra elővette pisztolyait, míg én széke mögé állván, figyelemmel néztem működéseit.

Testvérném Ágnes, tíz éves, szelid, szöke leányka, alacsony széken ült anyám mellett, kötésével kezében; s valahányszor Lajos élénkebben forgatta fegyvereit, közelebb simult anyámhoz, s félénken emelte nagy barna szemeit bátyjához, ki, látván nyugtalanságát, s tudván, hogy nem mer szólani, mert édes atyánk pirongatásától tart, mindinkább s némileg paczkázva kezelte a löszert.

Lajos jó fiu volt s egész szívből ragaszkodott hozzánk; de hol van a fivér, kivált ha idősebb nővéreimnél, ki ne szeretné ezeket kissé megboszantani, ha teheti, s főleg természetes félénkségekkel szemközt férfias bátorságát fitogtatni.

Mi is teljes mértékben részesültünk e kellemetlenségben; kivéve harmadik nővéremet Cornéliát vagy Nellit, a hogy mindenki nevezte a háznál.

Ez, ámbár csak hat éves, oly bátor, mondhatnám vakmerő személyecske volt, hogy a fiúk előtt némi tekintélyt vívott ki magának, úgy hogy nem merték őt soha bántani.

Nelli szabályos arczéle, lángoló fekete szemei, dús, sötét hajzata, és sűrű szemöldei, melyeket nem egyszer viharos arczkifejezéssel összehúzott — mert szokása volt hirtelen haragra lobbani, de épen oly hamar ki is tudott békülni; — oly egészet képeztek, mely nem ígért ugyan valódi szépséget jövőben, de mindenesetre érdeket gerjesztett mindenkiben, ki e kis leányt többször látta.

Kegkisebb nővérem Nina, gyenge kora daczára, mert akkor alig töltötte be negyedik évét, a legnagyobb ellentétet képezte Nellivel.

Lehetetlen valami szebbet s gyöngébbet látni e kedves gyermeknél; ki nemesak az egész háznak, de úgy szólván az egész városnak kegyence volt.

Mindenki bámulta, szerette, babusgatta, és rontotta e kis angyalképi teremtést, arany színű, selyem lágy fürteivel, égszín szemekkel, gömbölyű, hófehér tagjaival, s valóban ígésző mosolyával, melyben a legnagyobb szívjószág tükrözöte magát vissza; de a mellett egy ki ártatlan tetszvágy is; mert Nina nagyon is jól tudta már, hogy szép és kedves, s hogy minden mozdulata valami természetes, de ellenállhatlan keccsel bír.

Míg mi mindnyájan — még a csendesebb és korához képest igen kifejlett Ágneset sem kivéve — nem egyszer érdemeltük anyám szelid feddését, s öreg dajkánk Boris leányasszonynak, nem szelid s még kevésbé rövid vagy gyöngéd pirongatásait, mert já-

ték közben összerücsköltük, elszakítottuk, vagy bepiszkoltuk öltönyeinket, addig a kis Nina mindig oly tisztán s csinosan maradt mint a baba; s azért a dada által, — ez volt Borisnak közönséges neve a háznál — nem egyszer példányként állított idősebb nővérei elé.

Ez más körülmények közt talán irigységet s rozszakaratot szülhetett volna a többi testvérek közt;

(Folytatjuk.)

Felhívás

Magyarország lelkes hölgyeihez és hazafiaihoz a londoni kiállítás ügyében.

(Vége.)

S hogy ezen gyűjteményes kiállítás annál nagyobb hatást gyakoroljon a közönségre, a diszítványokról sem felejtkezém meg. Alkalmas nemzeti jelvények, üvegszekerények és csinos állványok által igyekezném a kiállítás érdekességét emelni.

A fényképek kiállításának elrendezésénél arra ügyelnék, hogy azon helyen, hol a gabona fajok megéknként sorakozva lennének, egyszersmind az illető megye népviseletét, állatfajokat és gazdasági eszközöket ábrázoló fényképek is helyet nyerjenek. Hasonlóképp tennék a borvidéki tájképekkel is.

A kiállítási lajstromhoz adandó statistikai jegyzeteket az országos bizottmány beegyezésével angol, francia, és német nyelven nyomtatnám ki, s ingyen kiosztatnám a látogatók között.

Vége az egész gyűjteményt egy szép nemzeti lobogó is ékesíthetné, melynek egyik felére Magyarország czimere, másik felére hazánk védasszonya lenne himezve. Erre azonban aligha lesz szükség, miután igen valószínű, hogy az országos központi bizottmány fog gondolkodni, hogy ezen nemzeti jelvény a kiállításnál ne hiányozzék.

A mi e tárgyának finanszialis oldalát illeti, magától értetik, hogy ilyen gyűjteményes kiállítás tetemes költségbe fog kerülni, ha azt akarjuk, hogy az a kitűzött czélnek megfeleljen.

Jóllehet a kiadásoknak egy része a kiállítás után ismét vissza fog kerülni a tárgyak eladása által, sőt az sem lehetetlen, hogy a fényképek tulajdoni jogára Londonban vállalkozó is fog találkozni, a ki a fényképekre tett költségeket megtéríti, de addig is a pénz elölegezni kell, hogy az eszme testé válhasson.

Magamra egyedül, akár szellemi, akár anyagi oldalát tekintve a dolognak, sokkal gyengébb vagyok hogysem ezen vállalat nagyszerűségével megmérközni tudnék, de a siker felett még sem kétkedem, mert bízom *nemzetem összetartó szellemében*, s azon áldozatkészségben, mely soha sem hiányzott, valahányszor a haza érdeke azt igénybe vette.

Ezeknek előrebocsátása után bátor vagyok ezen

de nálunk ez nem így volt. Ki irigyelhette volna a dicséretet a kedves Ninától? s ki neheztelhetett volna e kis tündérre?

Mi nem, — annyi bizonyos; s azért reánk nézve az öreg dajkának előszeretete káros befolyás nélkül maradt; de úgy állt-e a dolog Ninára nézve is? — ez más kérdés, mely akkor nem jutott eszünkbe, s melyre felelet még a jövőnek leplei közt pihent.

ügyet, melynek szerencsés megoldása hazánk kereskedelmi jövőjére kiszámíthatlan előnyöket fog teremteni, a nagy közönségnek, különösen a magyar hazagyeházi és világi birtokos méltóságainak, kereskedelmi osztályainak, s a sajtó nagyrabecsült kezelőinek pártfogásába ajánlani.

Mindenekfelett pedig hazám lelkes hölgyeit mély tisztelettel kérem, használják fel gyengéd befolyásukat arra, hogy ezen gyűjteményes kiállítás mint az országos kiállításnak kiegészítő része nemzeti szempontból felkarolva a *haza és nemzet méltóságának* megfelelő megoldást nyerhessen. Igyekezzenek férjeiket, rokonaikat, barátait az ügynek megnyerni s azoknak közreműködése által a sikert biztosítani.

Mint már fentebb említettem, ezen gyűjteményes kiállításnak három teendője van:

1-ső. A nyerstermények összegyűjtése.

2-dik a fényképek beszerzése.

3-dik a kiállítási lajstromhoz a statistikai jegyzetek elkészítése.

Az elsőre nézve bátor vagyok felkérni a földmivelő és kereskedő osztályból mind azokat, kik ezen ügynek országos jelentőségét belátják, s engem hazafias törekvésben tetleg is gyámolítani hajlandók, méltóztassanak engem posta útján legkésőbb december 15-ig értesíteni arról, valjon a fent elősorolt cikkek melyikétől küldhetnek olyan példányokat, hogy az minden tekintetben a kiállításnál méltó helyet foglalhasson, különösen arról, mily összeggel hajlandók a kiállítás költségeihez járulni.

Ezen gyűjteményes kiállítás költségeiről aránylagosan körülbelül 4 forint esnék egy-egy négyszög lábnyi térséget igénylő tárgyra. Így például ha valaki 10 iteze buzával kívánna a gyűjteményhez járulni, miután annak elhelyezéséhez körülbelül egy négyszöglábnyi térség kívántatik, a küldendő tiz iteze buzával még négy forint készpénz beküldését is kérném kiállítási költségekre.

A mennyiséget illetőleg azon tárgyakból, melyeket mérni szokás, 10 itezét, a mázsálandókból 5

fontot, a számlálandókból három négy darabot vagy csomót, végre borból minden vidékről 2 itczét kérek küldetni, kivéven egyes eseteket, ha tudniillik a tárgy minőségénél fogva ezen szabálytól el kellenék térni.

A tárgyakat valamint a pénzküldeményeket is hozzám kérem czimeztetni (Pest, kényul-utca 9-ik szám) a bevételekről és kiadásokról annak idejében nyilvánosan fogok számolni. —

A mi a második teendőt, tudniillik a fényképek (photografiák) beszerzését illeti, erre való nézve bizodalmat különösen hazám lelkes hölgyeinek pártfogásába helyezem, s e végből bátor vagyok őket mély tisztelettel felkérni, hogy alakítsanak minden megyében, kerületben vagy városban kiállítási hölgyköröket, melyeknek feladata legyen ezen gyűjteményes kiállításhoz a népviseletekről, jelesebb állatfajokról, gazdasági eszközökről, és nevezetes borvidékekről a bejelentésben ígért fényképek elkészítését becses közbenjárásuk által lehetővé tenni. —

A népviseletet ábrázoló színes képek, ha azokat hazánk minden megyéjéből, kerületeiből és városai-ból megszerezni sikerül, a gyűjteményes kiállítás érdekességét kimondhatlanul fogják emelni.

Elkészíthetésük elébe azonban nem csekély nehézségek tornyosulnak, egy részt a téli idő és távolság, más részt azon körülmény, hogy a népviseletet ábrázoló képeket színesen kell kiállítani, a képeknek kellő időre való elkészülését igen hátráltatja. De szilárd akarat ezen is képes diadalmaskodni. Eziránt egy előkelő fényképiróval értekezvén, szavát bírom, hogy kellő időre 50—60 színes fényképet ekészíteni fog, ha minden vidékről az illető hölgykörök öt személyt, tudniillik egy öreg embert, egy középkorbeli férfit és egy asszonyt, egy fiatal legényt és egy leányt tisztességes öltözetben a csoportozat alakítása és fényképezése végett Pestre fognak küldeni.

A hölgykörök feladata tehát főképp abból állna, hogy a kívánt személyeknek Pestre jöveteléről, hol egyébiránt két napnál tovább nem kellenék időzniök, továbbá azoknak útiköltségeiről, s a fényképiró díjazásáról minél előbb gondoskodjanak, hogy a fényképet legkésőbb január folytán elkészíteni lehessen.

Oly megyékből, hol csak egy népfaj van, egy kép is elegendő, másokból azonban, hol több faj él együtt, két három kép is lenne szükséges.

Egyéb tárgyak fényképezése már meglevő festmények után is eszközölhető lévén, nem fog annyi nehézséggel járni, sőt némely állatfajokat kitömött állapotban is lehetne felmutatni a fényképezés helyett.

A fényképezési költségek tájékozhatása végett még meg kell említenem, hogy egy színes képért, melynek hossza 12, szélessége 10 hüvelyk, a fényképiró díjja 25 forint. Ehhez hozzá adván a kért 5 személy utazási költségeit, mit a legtávolabb eső megyéből körülbelül 175 ftra lehet felvenni, az összes

költség egy színes képre mintegy 200 ftra rugna. Ezt alapul véve a legtávolabb] megyében, is a [hölgykör megalukultnak tekinthető, mihelyt 200 forintról rendelkezhetik, s egy megyében több ilyen hölgykör is alakulhat.

A fénykép az illető hölgykörnek tulajdona marad, s a kiállítás után arról vagy eladás által vagy máskint rendelkezhetik. A melyekről rendelkezés nem történik, azok a nemzeti muzeumnak fognak átadatni.

Ott hol pusztán hazafisági szempontból nehezen megy a hölgykörök összealakítása, czélszerűnek gondolnám, ha egyes buzgóbb hölgyeink zeneestélyek, vagy tánczvigalmak rendezése által igyekeznének a czél elérését lehetővé tenni.

Mivel pedig a képgyűjtemények beszerzésében is összehangzás szükséges, különösen még hazánk fővárosának, Budapestnek, hazafias érzelmű hölgykorszoruját kérem, sziveskedjék kebeléből egy központi hölgykört is alakítani, mely ezen fényképgyűjtemény ügyét vezesse, a bevételeket és kiadásokat kezelje, s a vidéki hölgykörökkel az összeköttetést fentartsa.

Ha a vidéken alakult hölgykörök a fenforgó tárgyban bővebb értesítést nyerni óhajtanak, addig is míg a fővárosi központi hölgykör működését megkezdén, alulírt szíves készséggel fog a kérdésekre felelni.

A megalakulandó hölgykörök sziveskedjenek a névjegyzéket hozzám minél előbb beküldeni, hogy a lapok útján is közölhessem.

Végül még az országos bizottmány kiállítási listromába adandó, s ezen gyűjteményre vonatkozó statisztikai jegyzetek oly alakban elkészítése, hogy az az idegennek utmutatoul szolgálhasson, szinte jelen-tékeny feladata lévén ezen gyűjteményes kiállításnak, bátor vagyok tisztelt honfitársaimat, kik az irodalmi, s különösen a statisztikai téren nálamnál jártasabbak, bizodalommal kérni, sziveskedjenek e tárgyban becses véleményüket vélem közölni, hogy szerencsém lehessen velük magamat érintkezésbe tenni.

Mindezeket jól felgondolva tagadni nem lehet, hogy a feladatnak megfelelni nem épen könnyű, de lehetetlenség nincs a dologban, s csak akarni kell, még az is sikerülni fog, hogy ezen gyűjteményes kiállítás január végével itt Pesten, a Gazdasági Egyesület köztelkén közszemlére bocsáttathatik, mi igen óhaj-tandó volna, mert bent a hazában is vajmi sokan vannak, kik az ország terménygazdagságának egyetemét eléggé nem ismerik.

Kelt Peste, november 16-án 1861.

Jankó Vincze.

üzletlárás Vidacs István gépgyárában, s az országos központi bizottmány titoknoka a londoni kiállítás ügyében.

Felelős szerkesztő : **Vachott Sándorné.**